

**PAŽYMA DĖL SKUNDO
PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJĄ IR VALSTYBINĘ
ENERGETIKOS INSPEKCIJĄ PRIE ENERGETIKOS MINISTERIJOS**

2011-05-17 Nr. 4D-2011/1-200
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (arba toliau – pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (arba toliau – Energetikos ministerija ar ministerija) ir Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (arba toliau – Energetikos inspekcija) pareigūnų veiksmų bei teisės į gerą viešąjį administravimą galimų pažeidimų.

Pareiškėjo teigimu, 2010-10-13 skundu (Energetikos ministerijoje gautas 2010-10-13) ir 2010-11-22 papildomu skundu (ministerijoje gautas 2010-11-27) jis kreipėsi į Lietuvos Respublikos energetikos ministrą, tačiau nė į vieną iš skundų ministerija jam iki šiol neatsakė. Pareiškėjas skundė akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojų neprofesionalių veiksmus, keičiant jo bute dujų skaitiklį, taip pat Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų veiksmus, atliekant jo bute nuimto dujų skaitiklio ekspertizę.

Pareiškėjas, be kitų aplinkybių, taip pat nurodė, kad 2010-10-13 jis pateikė skundą Energetikos inspekcijai dėl akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo ir Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų įvykdytų pažeidimų.

X teigimu, nors Energetikos inspekcijos Vilniaus teritorinis skyrius jo pretenzijas pripažino pagrįstomis ir nustatė pažeidimus, tačiau, vadovaudamasis Išankstinio skundų ne teisme dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarijų, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo nagrinėjimo taisyklių (arba toliau – Taisyklės) 30.3 punktu, nusprendė jo skundą patenkinti iš dalies (2010-11-08 raštas Nr. 12-406); be to, šiame sprendime pateikė žinomai melagingas bei tikrovės neatitinkančias aplinkybes (smulkiau aprašytos skunde).

Pareiškėjas taip pat nurodė, kad Energetikos inspekcija, atsisakydama nagrinėti Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų veiksmus, neperdavė šio klausimo nagrinėti viešojo administravimo subjektui, kuris turi reikiamus įgaliojimus, todėl pažeidė Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalies bei Taisyklių 9.4 punkto reikalavimus.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Atsižvelgiant į pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, išskirtinos šios skundo dalys:

1. Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos pareigūnų veiksmų, nepateikiant pareiškėjui atsakymo į jo skundus;

2. Dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant pareiškėjui rūpimus klausimus.

Tyrimas bus atliekamas ir tyrimo išvados pateikiamos dėl kiekvienos iš šių skundo dalių atskirai.

Pirmiausia pabrėžtina, kad, pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 3 straipsnį, Seimo kontrolierių veiklos **tikslas – ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą** (pavyzdžiui, kad pareigūnai laiku priimtų sprendimus, kuriuos pagal įstatymą jie įgalioti priimti, informuotų asmenis apie jų teises, priimtų sprendimų apskundimo tvarką, teiktų išsamius

paaškinimus bei informaciją ir pan.). Pagal Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 1 dalį, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių **viešojo administravimo srityje**.

Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į pirmiau nurodytas aplinkybes bei įvertinęs X skundo turinį ir pateiktus papildomus dokumentus, pradėjo pareiškėjo skundo tyrimą **viešojo administravimo aspektu**, siekdamas išsiaiškinti, ar pareigūnai savo veiksmais nepažeidė pareiškėjo teisės į gerą viešąjį administravimą.

Pabrėžtina ir tai, kad Seimo kontrolierius šioje pažymoje nepasisakys dėl pareiškėjo keliamų klausimų, kurių sprendimui reikia turėti tam tikros srities specialisto **specialiųjų žinių** (šiuo atveju tai būtų su dujų įranga, jos montavimu, dujų tiekimu, dujų sistemos (matavimo priemonių) pažeidimu ar atitikimu nustatytiems reikalavimams ir pan. susijusios žinios), bei nespręs su tuo susijusių **ginčo** klausimų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 17 punktu bei 3 straipsnio 1 dalimi, asmenų konfliktai su viešojo administravimo subjektais arba konfliktai tarp nepavaldžių vienas kitam viešojo administravimo subjektų yra laikomi administraciniais ginčais. Administracinis teismas sprendžia ginčus dėl teisės viešojo administravimo srityje. Pagal to paties įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1 punktą, administraciniai teismai sprendžia bylas dėl valstybinio administravimo subjektų priimtų teisės aktų ir veiksnių teisėtumo, taip pat šių subjektų atsisakymo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus teisėtumo ir pagrįstumo ar vilkinimo atlikti tokius veiksmus.

Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos pareigūnų veiksmų, nepateikiant pareiškėjui atsakymo į jo skundus

Kaip jau minėta pirmiau, X skundžiasi, kad Energetikos ministerija neduoda jam atsakymų į raštu pateiktus skundus.

Tyrimo metu Lietuvos Respublikos energetikos ministras Arvydas Sekmokašas dėl pareiškėjo skundo Seimo kontrolieriui pateikė atitinkamų dokumentų patvirtintas kopijas bei šiuos paaškinimus (Energetikos ministerijos 2011-03-29 raštas Nr. (7.5-09)-3-897):

- X 2010-10-13 kreipėsi į Energetikos ministeriją su skundu „Dėl AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo ir Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų neteisėtų bei galimai nusikalstamų veiksmų“;

- vadovaujantis Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatų 10.11 ir 10.12 punktais, Energetikos inspekcija išankstine skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja skundus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarių, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo, gamtinių sistemų įrengimo, vartotojų sistemų prijungimo sąlygų bei perdavimo, laikymo, skirstymo ar SGD sistemų techninės saugos ir patikimumo, šilumos ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojo veiklos ar neveikimo; taip pat pagal kompetenciją išankstine neteisimine skundų nagrinėjimo tvarka sprendžia iškilusius ginčus tarp klausėjo ir teikėjo dėl paklausimo aiškumo ar pagrįstumo arba pateiktos informacijos atitikties paklausimui;

- atsižvelgiant į pirmiau nurodytas nuostatas, X skundas buvo persiųstas pagal kompetenciją nagrinėti Energetikos inspekcijai, kuri, išnagrinėjusi faktines aplinkybes, 2010-11-08 raštu Nr. 12-406 atsakė pareiškėjui ir Energetikos ministerijai (rašto kopija nusiųsta AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialui);

- Energetikos inspekcijos rašte išdėstyta skundo esmė bei nustatyti AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo atlikti pažeidimai. Energetikos inspekcijos Vilniaus teritorinio skyriaus vedėjas įpareigojo AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialą, suderinus su pareiškėju, bute prieš dujų skaitiklį dujotiekyje įrengti uždarymo įtaisą (STR 2.08.01:2004 „Dujų sistemos pastatuose“ 32 punktą) bei atlikti AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojų, dalyvavusių dujų skaitiklio keitime,

organizavusių šiuos darbus bei pažeidusių instrukcijas ir Pavojingų darbų su dujomis taisyklių reikalavimus, neeilinį žinių patikrinimą;

– dėl pareiškėjo skunde nurodytų kitų aplinkybių, t. y. dėl Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų veiksmų ir siūlymų spręsti jų kompetencijos ir nušalinimo nuo darbo klausimą, pabrėžtina, kad minėtų darbuotojų neeilinės atestacijos ar nušalinimo nuo darbo klausimų nagrinėjimas nėra priskirtas Energetikos ministerijos ar Energetikos inspekcijos kompetencijai. Bandymų ir kalibravimo laboratorijas, kontrolės įstaigas, darbuotojų, gaminių, vadybos sistemų sertifikavimo įstaigas akredituoja ir atlieka jų veiklos priežiūrą Nacionalinis akreditacijos biuras prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atitikties vertinimo įstatymu (Žin., 1998, Nr. 92-2542);

– 2010-11-22 buvo gautas papildomas X skundas „Dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus vedėjo, Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos bei AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojų neteisėtų veiksmų“. Energetikos ministerija, siekdama išspręsti klausimą iš esmės, Energetikos inspekcijos atstovų paprašė, suderinus su pareiškėju jam priimtina laiką, organizuoti susitikimą su X jo problemoms išsiaiškinti bei sutarti dėl jų sprendimo. Susitikimas buvo suorganizuotas ir įvyko pareiškėjo, gyvenančio ..., Vilniuje, bute. Susitikime dalyvavo X, Energetikos inspekcijos atstovas ir AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo atstovai. Susitikimo metu buvo priimtas susitarimas įrengti uždarymo įtaisą dujotiekyje prieš dujų skaitiklį. Susitarimas buvo įformintas aktu, kurį pasirašė visi susitikime dalyvavę asmenys;

– Energetikos ministerija 2011-01-14 raštu Nr. (7.5-09)-3-103 Energetikos inspekcijos paprašė pateikti informaciją apie įvykusį susitikimą ir priimtus susitarimus. Pagal Energetikos inspekcijos 2011-01-20 raštu Nr. 12-38 Energetikos ministerijai pateiktą informaciją, susitikimo metu apžiūrėjus X bute įrengtą dujotieki, buvo nuspręsta įrengti uždarymo įtaisą prieš dujų skaitiklį. Susitarimas buvo įformintas aktu, kurį pasirašė visi susitikime dalyvavę asmenys. Minėtas uždarymo įtaisas buvo sumontuotas 2011 m. sausio 19 dieną.

Kaip jau buvo minėta pirmiau, pareiškėjas skundžiasi, kad 2010-10-13 skundu ir 2010-11-22 papildomu skundu jis kreipėsi į Lietuvos Respublikos energetikos ministrą, tačiau nė į vieną iš nurodytų skundų ministerija jam iki šiol neatsakė.

Pabrėžtina, kad kiekvienas asmuo (pareiškėjas), kreipdamasis į atitinkamą instituciją (viešojo administravimo subjektą) raštu, turi teisėtą lūkestį gauti iš šios institucijos atsakymą. Net ir tuo atveju, kai institucija, į kurią buvo kreiptasi, neįgaliota spręsti pareiškėjui rūpimo klausimo, pareiškėjas turi būti informuotas apie šias aplinkybes bei jo skundo (prašymo) persiuntimo kitai institucijai priežastis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsniu, administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą pranešama raštu arba elektroniniu paštu (kai skundas gautas elektroniniu paštu) ir nurodomos pratęsimo priežastys.

Pagal Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalį, jeigu viešojo administravimo subjektas neturi įgaliojimų priimti administracinės procedūros sprendimą dėl skunde išdėstyto klausimo, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas perduoda skundą viešojo administravimo subjektui, kuris turi reikiamus įgaliojimus, ir **apie tai praneša asmeniui**.

Analogiška tvarka numatyta ir Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių (patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875) 10 punkte, kuris nustato, kad asmenų prašymai nagrinėjami pagal institucijos kompetenciją. Jeigu institucija, kuriai pateiktas prašymas, neįgaliota spręsti jame išdėstytų klausimų, ji ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje išsiunčia prašymą kompetentingai institucijai (pasilikdama prašymo kopiją) ir **raštu praneša apie tai asmeniui, paaiškindama persiuntimo priežastis**.

Iš tyrimui pateiktų dokumentų matyti, kad Energetikos ministerija, gavusi X 2010-10-13 skundą „Dėl AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo ir Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų neteisėtų bei galimai nusikalstamų veiksmų“ bei 2010-10-20 raštu Nr. (7.5-09)-3-2901 persiūsdama šį skundą nagrinėti Energetikos inspekcijai, apie šias aplinkybes, kaip to reikalauja pirmiau minėtos teisės aktų nuostatos, **pareiškėjui nepranešė**.

Iš tyrimui pateiktų dokumentų taip pat matyti, kad Energetikos ministerija, gavusi papildomą X 2010-11-22 skundą „Dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus vedėjo, Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos bei AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojų neteisėtų veiksmų“, 2011-01-14 raštu Nr. (7.5-09)-3-103 kreipėsi į Energetikos inspekciją, prašydama pateikti informaciją apie, ministerijos žiniomis, 2011-01-12 įvykusį susitikimą (kuriame dalyvavo Energetikos inspekcijos atstovas, AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo atstovai ir pareiškėjas X) bei šiame susitikime priimtus susitarimus. Energetikos inspekcija prašomą informaciją ministerijai pateikė 2011-01-20 raštu Nr. 12-38. Įvertinus Energetikos ministerijos pareigūnų pateiktus paaiškinimus bei atitinkamus dokumentus, nustatyta, kad ir dėl 2010-11-22 skundo **ministerija pareiškėjui nepateikė jokios informacijos ar paaiškinimų**.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, konstatuotina, jog, pažeidus pirmiau minėtas Viešojo administravimo įstatymo nuostatas, **buvo pažeista ir pareiškėjo teisė į gerą viešąjį administravimą**.

Dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant pareiškėjui rūpimus klausimus

Tyrimo metu Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos viršininkas Rimgaudas Špokas dėl pareiškėjo skundo Seimo kontrolieriui pateikė atitinkamų dokumentų patvirtintas kopijas bei šiuos paaiškinimus (Energetikos inspekcijos 2011-03-25 raštas Nr. (12) 2R-212):

– Energetikos inspekcija 2010-10-13 gavo X skundą dėl AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo ir Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų neteisėtų bei galimai nusikalstamų veiksmų. Išnagrinėjusi skunde nurodytas aplinkybes, Energetikos inspekcija 2010-10-18 raštu Nr. 12-374 kreipėsi į AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialą su prašymu skundo nagrinėjimui pateikti visą medžiagą, susijusią su pareiškėjo aprašytu įvykiu, išsamų paaiškinimą, ar dėl šio įvykio buvo atliktas tyrimas, tyrimo rezultatus. AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialas 2010-10-22 raštu Nr. 15.11-(V12) 15.6-1575 Energetikos inspekcijai pateikė atsakymą ir dokumentų kopijas, susijusias su pareiškėjo skundu (iš viso 35 lapai). Išnagrinėjusi gautą medžiagą, Energetikos inspekcija 2010-11-08 raštu Nr. 12-406 informavo pareiškėją ir Energetikos ministeriją apie tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes bei priimtą sprendimą;

– 2010-08-11 pareiškėjo bute (... , Vilnius) buvo atliekamas dujų skaitiklio keitimas. Skaitiklį keitė AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojai. Keitimo metu nustačius, kad pažeista (subraižyta) dujų skaitiklio integralinio skaičiavimo mechanizmo gamyklinė plomba, dujų skaitiklis buvo nuimtas, surašant Vartotojo gamtinių dujų apskaitos patikrinimo bei dujų matavimo priemonės nuėmimo aktą. Vartotojas (pareiškėjas) prie akto pateikė savo pastabas, kuriose nurodė, kad dujų matavimo priemonė nuimta, jos montavimo plomba nuplėšta jam nedalyvaujant, kad skaitiklis buvo keičiamas grubiai pažeidžiant saugaus darbo taisykles. Skaitiklio plombos pažeidimas buvo tiriamas AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filiale 2010-08-12 dalyvaujant pareiškėjui. Buvo surašytas Dujų vartojimo, matavimo priemonės (sistemos) pažeidimo tyrimo aktas Nr. 1062. Pareiškėjui nesutikus su akto turiniu (aktą pasirašė su pastabomis), nesutikus su išorinės apžiūros rezultatais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002-02-05 įsakymu Nr. 43 patvirtintų Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklių (Žin. 2002, Nr. 15-598) 169 punktu, AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo atsakingi darbuotojai nusprendė skaitiklį perduoti į Lietuvos energetikos institutą ekspertizei atlikti. AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialas 2010-08-12 raštu

pareiškėjui įteikė kvietimą rugpjūčio 17 dieną dalyvauti atliekant ekspertizę ir pasiūlė į ekspertizę vykti AB „Lietuvos dujos“ transportu. Pareiškėjui atsisakius nurodytą dieną vykti į ekspertizę, buvo pasiūlyta pačiam nurodyti tinkamą datą, kada galėtų vykti į Lietuvos energetikos institutą dalyvauti atliekant dujų skaitiklio ekspertizę. Pirmiau minėtų taisyklių 169 punktą nustato, kad tyrimo darbe turi teisę dalyvauti dujų įmonės atstovas ir vartotojas ar jo įgaliotas atstovas. Vartotojui, t. y. X, nenurodžius tinkamos datos, Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijoje 2010-09-15, nedalyvaujant pareiškėjui, buvo atlikta jo bute nuimto dujų skaitiklio ekspertizė. 2010-09-24 ekspertizės akte Nr. 14/10 nurodytos išvados, kad dujų skaitiklis bei integralinis skaičiavimo mechanizmas nepažeisti, tačiau skaitiklio gamykinės plombos išorinės dalies pažeidimai liudija, kad buvo *nesankcionuotas bandymas paveikti plombą*. Kadangi dujų skaitiklio gamykinė plomba pažeista, tolesniam naudojimui skaitiklis netinkamas. Pareiškėjo bute skaitiklis buvo pakeistas 2010-08-11 patikrinimo metu. AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialas 2010-09-29 raštu Nr. 15.12-(v12) 15.6-1437 informavo pareiškėją apie atliktą ekspertizę ir atsiprašė dėl sukeltų nepatogumų;

– AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialas 2010-10-22 raštu Energetikos inspekcijai nurodė, jog dujų skaitiklio keitimui AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo kvalifikuotiems darbuotojams (turintiems teisę vykdyti pavojingus darbus su dujomis) 2010-08-11 buvo išrašyta (išduota) pavojingų darbų su dujomis užduotis Nr. 290 (vadovaujantis Pavojingų darbų su dujomis taisyklių 1 priedu, dujų skaitiklių keitimas priskiriamas I pavojingų darbų su dujomis kategorijai), kurioje nurodyta, kad užduotis atliekama pagal AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo patvirtintą Šaltkalvio (eksploatuojančio pastatų dujų sistemą ir DRP) darbų saugos ir sveikatos, technologijos instrukciją Nr. DSST-II-20 (toliau – Instrukcija). Vadovaujantis Instrukcijos 51 punktu, darbuotojai, vykdydami buitinio dujų skaitiklio keitimą, privalo informuoti gyventojus apie laikiną dujų nutraukimą, nutraukti dujų tiekimą, uždarant dujotiekio stovo čiaupą (privačiame name uždaryti įvadinį čiaupą), išdeginti dujas vidaus dujotiekyje per dujinį prietaisą, prapūsti dujotiekį oru ir pakeisti dujų skaitiklį. AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojai, vykdę dujų skaitiklio keitimą pareiškėjo bute, paaiškinimuose nurodė, kad prieš dujų skaitiklį dujotiekyje čiaupo nebuvo (nesumontuotas); norint nutraukti dujų tiekimą visam namui, reikia pranešti vartotojams ne vėliau kaip prieš 48 valandas (Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklių 201 punktą), o pareiškėjas vis atidėliojo priimti Vilniaus filialo darbuotojus, todėl dujų skaitiklio keitimas buvo vykdomas nenutraukus dujų tiekimo ir prisiėmus Vilniaus filialo darbuotojams visą atsakomybę. Prieš pradėdant darbus, pareiškėjas buvo įspėtas apie galimą dujų nutekėjimą, atidarytas virtuvės langas, skaitiklis buvo nuimtas ir dujotiekis užaklintas;

– Energetikos inspekcija nustatė, kad AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialas, vykdydamas dujų skaitiklio keitimo darbus pareiškėjo bute, esančiame ..., Vilniuje, pažeidė Instrukcijos 51 punkto reikalavimus, o atliekant darbus pagal pavojingų darbų su dujomis užduotis, nenutraukus dujų tiekimo, pažeidė Pavojingų darbų su dujomis taisyklių (Žin. 2005, Nr. 134-4823) reikalavimus. Pareiškėjas neužtikrina, kad dujų įmonės įgalioti darbuotojai galėtų patikrinti dujų apskaitos tvarkingumą nustatyta tvarka, kaip tai numato Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklių 121.4 punkto nuostata: vartotojas privalo užtikrinti, kad dujų įmonės įgalioti darbuotojai, pateikę tarnybinius pažymėjimus, nuo 8 iki 22 valandos galėtų kontroliuoti dujų apskaitos sistemas (matavimo priemonės) bei patikrinti dujų apskaitos tvarkingumą;

– įvertinusi tai, kas išdėstyta, Energetikos inspekcija priėmė sprendimą:

1) pareiškėjo skundą patenkinti iš dalies;

2) įpareigoti AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialą, suderinus su pareiškėju, bute prieš dujų skaitiklį dujotiekyje įrengti uždarymo įtaisą (STR 2.08.01:2004 „Dujų sistemos pastatuose“ 32 punktą);

3) ne vėliau kaip iki 2010-12-24 atlikti AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojų, dalyvavusių keičiant dujų skaitiklį, organizavusių šiuos darbus bei pažeidusių Instrukcijos ir Pavojingų darbų su dujomis taisyklių reikalavimus, neeilinį žinių patikrinimą;

– Taisyklių 30 punktą nustato, kad Energetikos inspekcijos viršininkas (Energetikos inspekcijos teritorinio skyriaus vedėjas), atsižvelgdamas į teikiamą laiško projektą, priima vieną iš šių sprendimų: pareiškėjo skundą patenkinti, iš dalies patenkinti arba atmesti, o Taisyklių 31

punktas nustato, kad vienas iš nurodytų sprendimų priimamas atsižvelgiant į skundo nagrinėjimo metu nustatytas aplinkybes ir jas pagrindžiančius įrodymus. Energetikos inspekcija neturi teisinio pagrindo netikėti Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymo laboratorijos atlikta ekspertize, tyrimo metu Energetikos inspekcijai nepavyko nustatyti AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojų sukčiavimo atvejų. Be to, pareiškėjas neužtikrino, kad dujų įmonės įgalioti darbuotojai galėtų patikrinti dujų apskaitos tvarkingumą nustatyta tvarka, todėl buvo priimtas sprendimas pareiškėjo skundą patenkinti iš dalies;

– Energetikos inspekcija, vadovaudamasi Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatais, pagal kompetenciją nagrinėja skundus išankstine skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarių, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo, tačiau nėra įgaliota nagrinėti kitų institucijų veiksmų, atliekant ekspertizes; nesprendžia kitų institucijų darbuotojų nušalinimo nuo darbo klausimų, neanuliuoja akreditavimo pažymėjimų;

– Energetikos inspekcija 2011-01-24 raštu Nr. 12-43 į pareiškėjo 2011-01-07 prašymą paneigti paskleistas žinomas melagingas, tikrovės neatitinkančias aplinkybes, jog „pareiškėjas neužtikrino, kad dujų įmonės įgalioti darbuotojai galėtų patikrinti dujų apskaitos tvarkingumą nustatyta tvarka“, atsakė pareiškėjui, kad, pateikiant šias aplinkybes, inspekcija vadovavosi AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo Dujų apskaitos ir metrologijos skyriaus Gyventojų grupės meistrės L. Limanovskos raštišku paaiškinimu skyriaus viršininkei D. Barkauskienei. Todėl Energetikos inspekcija niekaip negalėjo pateikti melagingų faktų (aplinkybių), juo labiau juos paneigti. Paaiškinime L. Limanovska teigė, kad, 2010 m. rugpjūčio 5 ir 9 dienomis paskambinus vartotojui telefonu, jis atsiprašė ir pasakė, kad negali priimti Vilniaus filialo darbuotojų dėl tam tikrų priežasčių. Paskambinus rugpjūčio 11 dieną, vartotojas vėl nenorėjo priimti Vilniaus filialo darbuotojų ir, tik labai paprašius, sutiko;

– vadovaujantis Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatais (toliau – Nuostatai), pagrindinis Energetikos inspekcijos uždavinys – vykdyti Lietuvos energetikos objektų ir visų ūkio sektorių energetikos įrenginių valstybinę kontrolę, siekiant užtikrinti patikimą, efektyvią ir saugią energijos išteklių ir energijos gamybą, tiekimą ir vartojimą bei kontroliuoti energijos išteklių valstybės ir rezervines atsargas. Energetikos objektų ir energetikos įrenginių sąvokos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 2 straipsnyje. Energetikos inspekcija, vykdydama savo funkcijas, kontroliuoja teisės aktuose (normatyviniuose dokumentuose) nustatytų statinių saugos ir paskirties reikalavimų laikymąsi, įrengiant (statant) ir rekonstruojant energetikos objektus ir įrenginius, įvertina jų atitiktį projektui ir tinkamumą naudoti. Pareiškėjo skunde minimas „buto dujų apskaitos sutvarkymas“, t. y. uždarymo įtaiso įrengimas vidaus dujotiekyje prieš dujų skaitiklį, nepriskiriamas įrenginių įrengimui ar rekonstravimui, todėl Energetikos inspekcija nepažeidė Nuostatų reikalavimų. *Pirmiau minėti darbai yra priskiriami paprastajam remontui, todėl šių darbų atlikimui projektas nereikalingas.* Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004-02-19 įsakymu Nr. 4-43 patvirtintų Skirstomųjų ir pastatų dujų sistemų eksploatavimo taisyklių 9 punktą nustato, kad už patikimą, efektyvų ir saugų dujų sistemos eksploatavimą atsako savininkas;

– pabrėžtina, kad AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialas, gavęs Energetikos inspekcijos įpareigojimą įrengti pareiškėjo bute prieš dujų skaitiklį dujotiekyje uždarymo įtaisą, 2011-01-11 raštu Nr. 15.11-(v22) 15.6-31 kreipėsi į Energetikos inspekciją su prašymu skirti savo atstovą kartu dalyvauti pareiškėjo bute apžiūrint ir priimant sprendimą dėl dujų apskaitos sistemos pertvarkymo. Susitikimo, įvykusio 2011-01-12 pareiškėjo bute, metu buvo priimtas sprendimas čiaupą prieš dujų skaitiklį įrengti sausio 19 dieną. Priimtas sprendimas buvo įformintas aktu. AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialas 2011-01-20 raštu Nr. 15.11-(v22) 15.6-74 Energetikos inspekciją informavo, kad, vykdant inspekcijos įpareigojimą, X bute 2011-01-19 prieš dujų skaitiklį buvo įrengtas čiaupas, taip pat dujotiekyje iki dujų skaitiklio pašalinti 2 srieginiai sujungimai (intarpas dujų skaitikliui), o bute Nr. 1 įrengtas čiaupas prieš dujų skaitiklį. Įrengiant čiaupą, dujų skaitiklis buvo sumontuotas jo buvusioje vietoje. AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo atsakingi darbuotojai Energetikos inspekciją informavo, kad dujų uždarymo įtaisas pareiškėjo bute buvo įrengtas laikantis statybos

techninio reglamento STR 2.08.01:2004 „Dujų sistemos pastatuose“ reikalavimo ir, atliekant darbus, buvo laikomasi visų saugumo priemonių. Apie pareiškėjo bute numatomus atlikti darbus bei dujų tiekimo nutraukimą darbų atlikimui gyvenamojo namo, esančio ..., bendraturčiai Y, X bei Z buvo informuoti vadovaujantis Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklių 201 punkte nustatyta tvarka. Uždarymo įtaiso įrengimo darbai buvo atlikti vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 2.08.01:2004 „Dujų sistemos pastatuose“ 32 punkto nuostata: „uždarymo įtaisai turi būti įrengti prieš kiekvieną dujų skaitiklį, išskyrus atvejį, kai yra įrengtas atskiro buto, individualios valdos vidaus dujotiekio uždarymo įtaisas. Jei tame pačiame vidaus dujotiekyje yra lygiagrečiai įrengta keletas dujų skaitiklių, kiekvienas jų turi būti su uždarymo įtaisu prieš dujų skaitiklį ir už jo.“ Kadangi minėtame name lygiagrečiai įrengtų dujų skaitiklių nėra, todėl uždarymo įtaiso už skaitiklio įrengti nereikia. Baigus vidaus dujotiekio remonto darbus, buvo atlikti dujotiekio bandymo darbai pagal minėto reglamento 1 priedo reikalavimus. Darbai buvo vykdomi pagal Bendrosios gaisrinės saugos taisyklių reikalavimus. Visa atliekamų darbų eiga buvo užfiksuota vietoje dalyvavusio antstolio Valdo Čegliko faktinių aplinkybių konstatavimo protokolu (rašytinėje ir filmuotoje medžiagoje);

– vadovaujantis Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklių 114, 115 punktų reikalavimais, norint atlikti dujų sistemos rekonstravimą, t. y. iškelti pareiškėjo bute esantį dujų skaitiklį ties sklypo riba arba ant išorinės namo sienos, reikalinga parengti gyvenamojo namo, ..., dujotiekio rekonstravimo projektą, projektą suderinti su namo bendraturčiais ir su prijungimo sąlygas išdavusia dujų įmone. Vartotojų rekonstruojamos dujų sistemos įrengiamos vartotojo sąskaita ir turi būti pripažintos tinkamomis naudoti teisės aktų nustatyta tvarka;

– pabrėžtina, kad Energetikos inspekcija pagal jai priskirtas funkcijas nevykdo montavimo, remonto, priežiūros darbų, todėl išipareigojimų „buto dujų apskaitos sistemos sutvarkymui“ negalėjo prisiimti.

Įvertinus Energetikos inspekcijos Seimo kontrolieriui pirmiau pateiktus paaiškinimus, X skunde nurodytas aplinkybes bei atitinkamus dokumentus, darytina išvada, kad tarp pareiškėjo ir Energetikos inspekcijos pareigūnų (vertinusių AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojų veiksmus) yra kilęs konfliktas, t. y. susiklostę **ginčo** teisiniai santykiai, kurie sprendžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 17 punktu bei 3 straipsnio 1 dalimi, asmenų konfliktai su viešojo administravimo subjektais arba konfliktai tarp nepavaldžių vienas kitam viešojo administravimo subjektų yra laikomi administraciniais ginčais. Administracinis teismas sprendžia ginčus dėl teisės viešojo administravimo srityje.

Administracinių bylų teisenos įstatymo 37 straipsnio 2 dalies 3 punktas numato, kad administracinio teismo pirmininkas ar teisėjas (teismas) motyvuota nutartimi atsisako priimti skundą (prašymą), jeigu pareiškėjas nesilaikė tai bylų kategorijai įstatymų nustatytos bylos **išankstinio nagrinėjimo ne per teismą tvarkos**.

Pagal Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 25 straipsnio 2 dalį, Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos **išankstine neteismine** skundų nagrinėjimo tvarka nagrinėja skundus dėl įrenginių, apskaitos priemonių, sistemų įrengimo, eksploatavimo, avarių ir sutrikimų, dujų apskaitos ir mokėjimo už sunaudotas dujas pažeidimų, vartotojų sistemų prijungimo sąlygų bei perdavimo, laikymo, skirstymo ar SGD sistemų techninės saugos ir patikimumo.

Kaip matyti iš tyrimui pateiktų dokumentų, pareiškėjo 2010-10-13 skundą dėl AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojų, keitusių jo bute dujų skaitiklį, veiksmų nustatyta išankstine neteismine tvarka išnagrinėjo Energetikos inspekcijos Vilniaus teritorinis skyrius bei 2010-11-08 raštu Nr. 12-406 įformino priimtą sprendimą, t. y. nusprendė pareiškėjo skundą patenkinti iš dalies bei įpareigojo AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialą, suderinus su pareiškėju, bute prieš dujų skaitiklį dujotiekyje įrengti uždarymo įtaisą (kaip minėta pirmiau, uždarymo įtaisas buvo įrengtas 2011-01-19) ir ne vėliau kaip iki 2010-12-24 atlikti Vilniaus filialo darbuotojų, dalyvavusių dujų skaitiklio keitime, organizavusių šiuos darbus bei pažeidusių Instrukcijos ir Pavojingų darbų su dujomis taisyklių reikalavimus, neeilinį žinių patikrinimą.

Iš tyrimui pateiktų dokumentų matyti, kad Energetikos inspekcijos Vilniaus teritorinio skyrius 2011-01-24 raštu Nr. 12-43 pareiškėjui, be kitų aplinkybių, pranešė, kad AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialo darbuotojams, pažeidusiems teisės aktų reikalavimus, neeilinis žinių patikrinimas buvo atliktas 2010-12-09 AB „Lietuvos dujos“ Personalo skyriaus kvalifikacijos kėlimo centre. Žinių patikrinimą atliko kvalifikacijos kėlimo centro sudaryta komisija, į kurios sudėtį buvo įtrauktas ir Energetikos inspekcijos pareigūnas.

Pareiškėjas skundžiasi, kad Energetikos inspekcijos Vilniaus teritorinis skyrius, įforminęs savo priimtą sprendimą 2010-11-08 raštu Nr. 12-406, šiame rašte pateikė „melagingus, tikrovės neatitinkančius faktus“ (smulkiau aprašyti pareiškėjo skunde).

Pabrėžtina, kad, vadovaujantis Išankstinio skundų ne teisme dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarijų, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo nagrinėjimo taisyklių 38 punktu, **šalis, nesutinkanti su priimtu sprendimu**, savo pasirinkimu turi teisę paduoti skundą Energetikos inspekcijos viršininkui (dėl Energetikos inspekcijos teritorinių skyrių sprendimo) ar administracinių ginčų komisijai Administracinių bylų teisenos įstatymo 30 straipsnio 1 dalies nustatytais terminais arba administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo 32 straipsnio nustatytais terminais.

Iš pirmiau nurodytų teisės aktų nuostatų matyti, kad Seimo kontrolieriaus kompetencijai nepriskirta peržiūrėti Energetikos inspekcijos teritorinių skyrių priimtus sprendimus bei spręsti su šiais sprendimais susijusius ginčus.

Iš tyrimui pateiktų dokumentų matyti, kad Energetikos inspekcijos Vilniaus teritorinis skyrius apie pirmiau minėtą bei Taisyklėse nustatytą Energetikos inspekcijos teritorinio skyriaus priimto sprendimo apskundimo tvarką pareiškėjui paaiškino 2010-11-08 rašte Nr. 12-406.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 ir 6 punktais, Seimo kontrolierius priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, jeigu skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai arba padaroma išvada, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje. Pagal to paties įstatymo 17 straipsnio 4 dalį, jeigu minėtos aplinkybės paaiškėja skundo tyrimo metu, skundo tyrimas nutraukiamas.

Tačiau, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 21 punktu, Seimo kontrolierius, netirdamas jo kompetencijai nepriskirto skundo iš esmės, gali teikti siūlymus ar pastabas atitinkamoms institucijoms ir įstaigoms dėl viešojo administravimo gerinimo.

Pareiškėjas skunde nurodo, kad Energetikos inspekcija, atsisakydama nagrinėti Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų veiksmus, neperdavė šio klausimo nagrinėti viešojo administravimo subjektui, kuris turi reikiamus įgaliojimus, todėl tuo pažeidė Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalies bei Taisyklių 9.4 punkto reikalavimus.

Energetikos inspekcija, teikdama šiuo klausimu paaiškinimus Seimo kontrolieriui, pabrėžė, kad Energetikos inspekcija „neturi teisinio pagrindo netikėti Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymo laboratorijos atlikta ekspertize“ bei „nėra įgaliota nagrinėti kitų institucijų veiksmų, atliekant ekspertizes“, nesprendžia kitų institucijų darbuotojų nušalinimo nuo darbo klausimų, „neanuliuoja akreditavimo pažymėjimų“.

Energetikos ministerija, teikdama paaiškinimus Seimo kontrolieriui, dėl Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų veiksmų ir siūlymų spręsti jų kompetencijos ir nušalinimo nuo darbo klausimą pabrėžė, kad minėtų darbuotojų neeilinės atestacijos ar nušalinimo nuo darbo klausimų nagrinėjimas nėra priskirtas Energetikos ministerijos ar Energetikos inspekcijos kompetencijai. Bandymų ir kalibravimo laboratorijas, kontrolės įstaigas, darbuotojų, gaminių, vadybos sistemų sertifikavimo įstaigas akredituoja ir atlieka jų veiklos priežiūrą Nacionalinis akreditacijos biuras prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atitikties vertinimo įstatymu.

Pagal Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalį, jeigu viešojo administravimo subjektas neturi įgaliojimų priimti administracinės procedūros sprendimą dėl skunde išdėstyto klausimo, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas **perduoda skundą viešojo administravimo subjektui, kuris turi reikiamus įgaliojimus**, ir apie tai praneša asmeniui.

Vadovaujantis Taisyklių 9.4 punktu, jeigu Energetikos inspekcija (arba Energetikos inspekcijos teritoriniai skyriai) neturi įgaliojimų priimti sprendimą dėl skunde išdėstyto klausimo, ji ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jo gavimo dienos perduoda skundą kompetentingai institucijai. Apie tai Energetikos inspekcijos (arba Energetikos inspekcijos teritorinio skyriaus) sekretorė pareiškėjui praneša raštu. Skundai, kuriuose yra privačios informacijos, persiunčiami nagrinėti kitoms institucijoms tik sutikus pareiškėjui. Šiuo atveju 5 darbo dienų terminas skaičiuojamas nuo pareiškėjo sutikimo persiųsti skundą gavimo datos. Jeigu per Energetikos inspekcijos nustatytą terminą iš pareiškėjo sutikimas negaunamas, skundas gražinamas pareiškėjui (nurodant gražinimo priežastis).

Tyrimo metu Seimo kontrolierius negavo jokių dokumentų, kurie patvirtintų, kad pareiškėjo skundas dėl pirmiau minėto klausimo (t. y. Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų veiksmų) buvo perduotas (persiustas) kompetentingai institucijai. Todėl konstatuotina, jog, pažeidus pirmiau minėtas Viešojo administravimo įstatymo nuostatas, **buvo pažeista ir pareiškėjo teisė į gerą viešąjį administravimą.**

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

1. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos pareigūnų veiksmų, nepateikiant atsakymo į jo skundus, pripažinti pagrįsta.

2. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, Seimo kontrolierius nusprendžia:

- X skundo dalį dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pareigūnų veiksmų, priimant administracinės procedūros sprendimą (t. y. šio sprendimo teisėtumo bei pagrįstumo), tyrimą nutraukti.

- X skundo dalį dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pareigūnų veiksmų, neperduodant skunde keliamo klausimo spręsti kompetentingai institucijai, pripažinti pagrįsta.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierius:

1. Atkreipia Lietuvos Respublikos energetikos ministro Arvydo Sekmoko dėmesį į šioje pažymoje konstatuotus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatų reikalavimų bei pareiškėjo teisės į gerą viešąjį administravimą pažeidimus ir siūlo imtis priemonių, kad būtų pašalinti Viešojo administravimo įstatymo pažeidimai, šių pažeidimų priežastys ir sąlygos.

2. Siūlo Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos viršininkui Rimgaudui Špokui spręsti klausimą dėl pareiškėjo skundo dalies (dėl Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos darbuotojų veiksmų) perdavimo nagrinėti kompetentingai institucijai.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių informuoti iki 2011-06-20.

Seimo kontrolierius

Romas Valentukevičius

Gražina Krištapavičienė, 706 651 40